

України «Про Вищу раду правосуддя»), то суб'єктом зазначених вище злочинних діянь, мабуть, повинні бути відповідні службові особи (судді, прокурори та ін.). По-друге, відсутність уточнення у вказаній статті на форму вини, свідчить про те, що передбачений у ній злочин може вчинятися, як з прямим умислом, так і з необережності. Проте, небережне невиконання законних вимог, передбачених у цій статті державних органів, загалом виключає злочинність таких діянь. Що ж стосується «створення штучних перешкод у їх роботі», то із буквального тлумачення вказаної форми об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 351-2 КК, виходить, що таке діяння апріорі не може бути вчинене із необережності.

З огляду на викладене вважаємо, що ст. 188-32 КУпАП та ст. 351-2 КК потребують відповідного законодавчого перегляду з метою усунення низки неточностей та суперечностей, які виникли після прийняття Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

УДК 340.134 (045)

Рибікова Г. В., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕР ВИСНОВКУ ПРАВОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Розглядаючи питання про структуру висновку експерта правової експертизи, відмітимо, що вимоги до висновку правової експертизи НПА наведено у Методичних рекомендаціях щодо проведення правової експертизи НПА, відповідно до яких висновок складається із вступної, аналітичної та підсумкової частин [1].

Науковці пропонують виділити вступну, описову, дослідницьку, заключну частини висновку правової експертизи на зразок висновку судової експертизи [2, с. 20-21].

Погоджуючись в цілому зі складовими висновку, запропонованими Мін'юстом України, вважаємо за необхідне викласти їх в такій редакції:

1. Висновок правової експертизи нормативно-правових актів складається із вступної, аналітичної, підсумкової частин.

2. Вступна частина висновку містить відомості про замовника правової експертизи, підстави призначення правової експертизи, об'єкт та предмет правової експертизи, вид правової експертизи, її номер та інформацію про експерта (експертну групу).

3. Аналітична частина висновку містить відповіді на питання концептуального, системно-юридичного, порівняльно-правового, герменевтичного та техніко-юридичного блоків оцінки нормативно-

правового акта.

4. У підсумковій частині висновку чітко, аргументовано викладаються зауваження до тексту документа і пропозиції щодо усунення виявлених недоліків із зазначенням, які норми об'єкта експертизи суперечать чинному законодавству, рекомендації щодо необхідності прийняття нових нормативно-правових актів на розвиток та виконання приписів об'єкта експертизи.»

На нашу думку, підготовлений висновок експертизи має зводитися до двох можливих варіантів:

1) позитивний висновок (нормативно-правовий акт позитивно оцінюється і, за потреби, може містити певні умови щодо додаткового опрацювання недоліків юридичної техніки);

2) негативний висновок (нормативно-правовий акт, реалізація якого суперечить вимогам чинного законодавства, а отже є неприйнятним взагалі (за даних умов чи в даний час), і, відповідно, такий акт не може бути прийнятий або має бути скасований повністю або частково.

Окрема правова природа висновків правової експертизи щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини, що наведена у наказі Мін'юсту України [3].

Так, згідно з п. 6 цього наказу висновок Мін'юсту України може містити один з наступних варіантів:

1) про відповідність об'єкта експертизи Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини;

2) про невідповідність об'єкта експертизи Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини;

3) про те, що об'єкт експертизи за предметом правового регулювання не стосується Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Отже, окрім двох загальних видів висновку (позитивний та негативний), цей вид правової експертизи НПА містить третій вид висновку експертизи, необхідність якого викликана її особливостями, зокрема сферою поширення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Отже, у висновках експертизи обов'язковою є чітка оцінка об'єкта експертизи (за одним із вказаних варіантів). Висновок, що не має такої оцінки, не може бути підписаний чи затверджений уповноваженими особами.

У цьому контексті необхідно звернути увагу на те, що в теорії та практиці інших країн існують випадки, коли вважається, що висновок має бути складено лише у випадку невідповідності нормативно-правового акта

актам вищої юридичної сили. В інших випадках складається довідка, що таких порушень не виявлено. В Україні висновок складається в будь-якому випадку, що, на нашу думку, є позитивним, оскільки сприяє уникненню формального підходу до проведення правової експертизи НПА.

Література

1. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів НПА [Електронний ресурс]: схвалено постановою колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. № 41. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=va041323-00>

2. Шишпаренок О. Н. Проблемы производства правовой экспертизы / О. Н. Шишпаренок // Академический юридический журнал. – 2010. – № 1 (39). – С. 16-21.

3. Про здійснення експертизи проектів законів та проектів актів Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правових актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]: наказ Міністерства юстиції України від 20.08.2008 р. № 1219/7. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1219323-08>

УДК 343.01

Стрельцов Є. О., д.ю.н., професор,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

ДО ДИСКУСІЇ ПРО ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне право має низку загальних визначень, які у своїй сукупності та одиничному визначенні дають змогу визначити сутність, правові «можливості», завдання та цілі цієї галузі права. В загальному плані такі визначення мають, умовно кажучи, «динамічний» характер, тому що в залежності від розвитку загальних умов функціонування держави на національному і міжнародному рівнях такі визначення можуть вимагати певного уточнення, змін у тлумаченні та ін. Традиційно до таких визначень відносять: предмет, метод і функції кримінального права. Кожен з цих визначень заслуговує свого окремого дослідження, але в цій публікації коротко зупинимось на найбільш дискусійних положеннях, що дасть змогу висловити свої думки з цього приводу.

Почати потрібно з того, що сутність права в стислій формі відображає головні, стійкі властивості цього явища, дозволяє встановити його